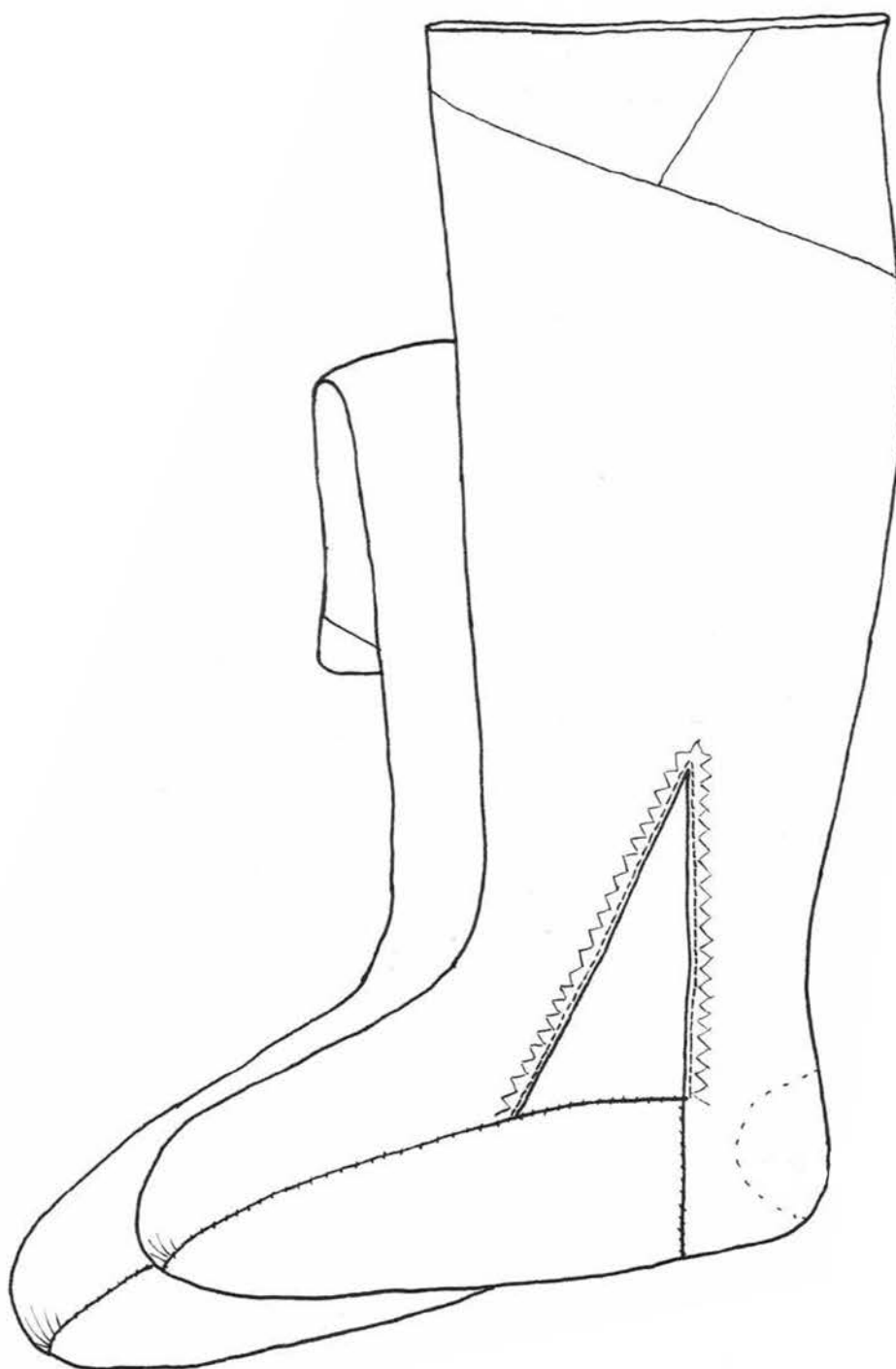

SYDDA STRUMPOR
RÖDA MED BLÅTT & GRÖNT BRODERI
från Ovansjö socken

Strumpor för kvinna

OVANSJÖ SOCKEN GÄSTRIKLAND

Stickningen blev inte känd i Ovansjö förrän i mitten av 1800-talet, därför har det burits sydda strumpor av kläde och vadmal både till vardag och helg. Först mot slutet av 1800-talet börja det bli vanligt med stickade strumpor bland böndernas hustrur.

Röda klädesstrumpor har betraktats som de förnämsta och användes av alla, även "finare folk", på bröllop och till högsta helg. Till vardags användes strumpor av vadmal, speciell strumpvadmal vävdes som var tunnare och smidigare än annan vadmal. Om strumporna var enklare kunde de vara av vit vadmal, men det allra vanligaste till vardags var strumpskäft utan fötter, så kallade "sockor". Sydda strumpor har ofta en kil nedtill vid vristen för att öka vidden. Kilarna i klädesstrumpor kunde vara i avvikande färg och det kunde vara olika broderier runt kilen. Sulan och häl förstärkningen var även i klädesstrumpor gjord av vadmal. Läs vidare: Greta Hedlund; *Dräkt och kvinnlig slöjd i Ovansjösn*. Strumporna bärs tillsammans med strumpeband som antingen är plockade band eller pinnband. Strumpebanden lindas ett par varv runt benet nedanför knäet och båda ändar stoppas noga in.

Detta par strumpor finns på Järbo Hembyggdsgård, nr. Järbo 51. De är sydda av rött kläde med kil i samma färg och sula av vit vadmal. Ett broderi i grönt och blått går längs efter kilen. Strumporna är skarvade med två bitar upptill, lika på båda. Originalet är jämförligt med dagens storlek 36, mönster 39-40. Jämför din egen fot med mönstret. Sy eventuellt en toile i annat tyg. Strumpan ska sitta ganska "tajt" på foten.

Materialförslag

Tyg:

50-60 cm rött kläde 120-150 cm brett

20 cm vit vadmal

Tråd:

Oblekt lintråd 35/2

Grönt broderisilke t.ex. Gütermanns knapphålssilke 919/396

Blått sysilke t.ex Gütermanns 315

Övrigt:

Bivax till lintråden

Förberedning & skötsel

Krymp tygerna genom att pressa dem med en mycket våt trasa och hett strykjärn, så kallad "dampning". Strumporna kan sedan tvättas för hand i 40 med ett mildt tvättmedel. Ull har en självrenande egenskap, så strumporna behöver inte tvättas så ofta, men vädra dem efter varje användning.

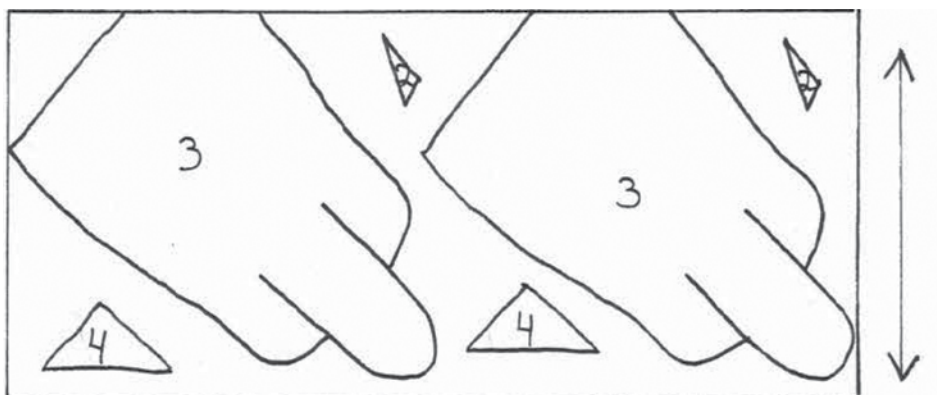
Mönster & beskrivning av Ann-Mari Jerner 1993. Digitaliserat av Madelene Dahlberg 2025.

Tillklippning

Klipp ut delarna från pappers-mönstret och lägg ut dem enligt följande:

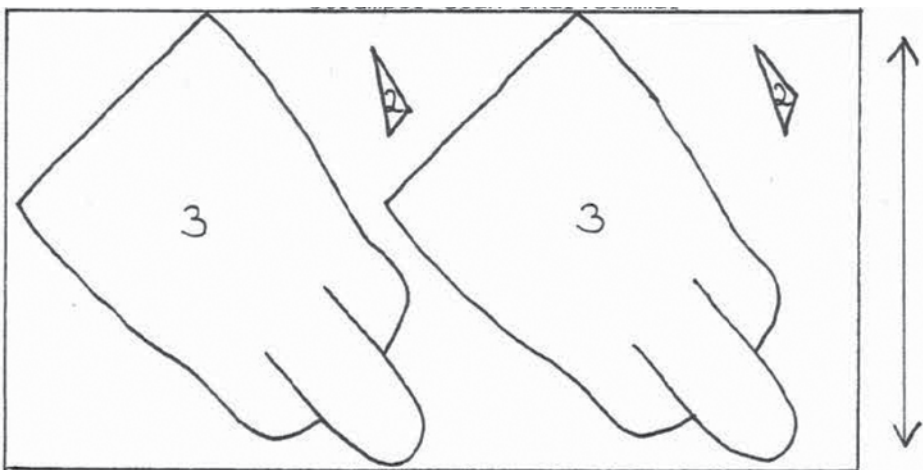
Kläde:

Strumpor med skarvsömmar, 50 cm tyg, 120 cm brett:

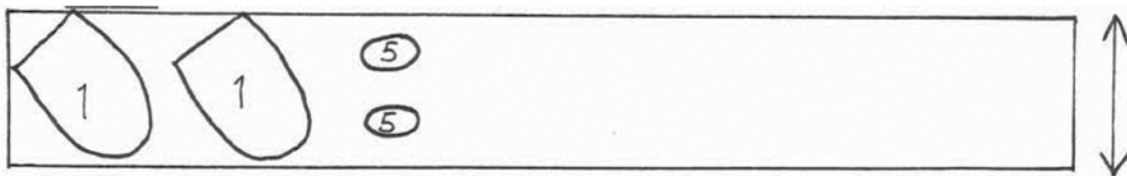
Kläde:

Strumpor utan skarvsömr, 60 cm tyg, 120 cm brett:

Vadmal:

20 cm, 150 cm brett:

Delar & sömsmån:

1 SULA: 0,5 cm sömsmån runt om

2 KIL: 0.5 cm sömsmån endast vid långsidorna, kortsidan har öppen kant

3 SKAFT & FOTÖVERDEL: 1 cm sömsmån vid mittbaksömmen. I övrigt öppna kanter

4 SKARVDEL: 0.5 cm sömsmån förutom överkant

5 HÄLLAPP: ingen sömsmån

Markera alla sömsmånar och ihopsättningsmärken med tråckeltråd.

Sömnadsbeskrivning

Skarvsöm:

Lägg skarvdelen, del 4, räta mot räta med skaftet, del 3, enligt markeringarna. Sy fällstygn med lintråden över de öppna kanterna. Pressa lätt på sömmen med våt presstrasa.

Mitt bak:

Vik strumpan dubbel på längden med rätsidan inåt. Sy mittbaksömmen med lintråden och efterstygn enligt markeringarna. Sy E-D. Pressa isär sömsmånerna.

Hällapp:

Lägg hällappen över mittbak-sömmen på strumpans insida enligt markeringarna. Sy med förstygn och lintråd från strumpans insida. Sy genomgående förstygn så att de syns på strumpans utsida. Sy 0,8 cm från kanten runt om, se bild 1 på sida 5. Sy sedan fällstygn över kanten.

Kil:

Klipp upp sträckan A-C för kilen. Vänd strumpan med utsidan ut. Lägg kilen med rätsidan upp under uppklipppet och träckla enligt markeringarna. Se bild 3 och 2 på sida 5.

Sy fast kilen 0,2 cm från uppklippets öppna kanter med kedjestygn, 5 stygn/2 cm. Sy med det blå sysilket från strumpans utsida.

Vänd strumpan med insidan ut och sy ned kilens sömsmån med fällstygn över kanterna, använd lintråden.

Broderi:

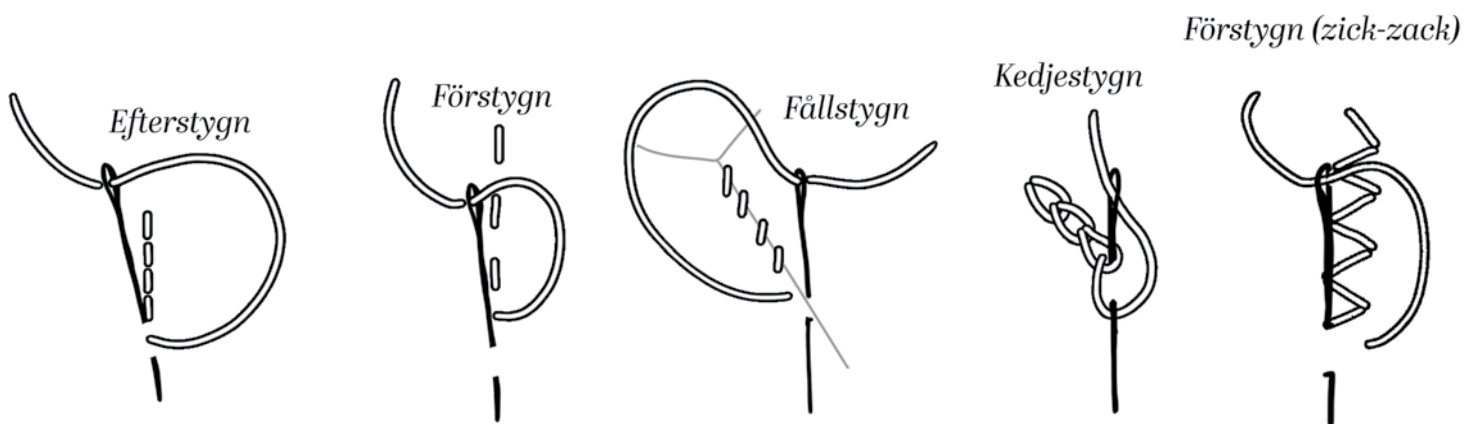
Vänd åter strumpan med utsidan ut. Sy långa förstygn i zick-zack mönster med det gröna silket, se bild 2 på sida 5.

Sula:

Dra i en rynktråd runt tån på del 3 från *-*. Lägg sulan innuti strumpan (innanför det röda tyget) med rätsidan ut enligt markeringarna. Träckla fast sulan runt om men lämna öppet bakåt för att lättare kunna sy. Sy fällstygn över fotdelens och kilens öppna kanter ner genom sulan, ca 3 stygn/cm. Sy sträckan B-C-tån-C-B.

Vänd strumpan med insidan ut och sy ned sulans sömsmån med fällstygn samma sträcka.

Sist syr du igen sträckan B-D-B, först från utsidan sedan insidan av strumpan.

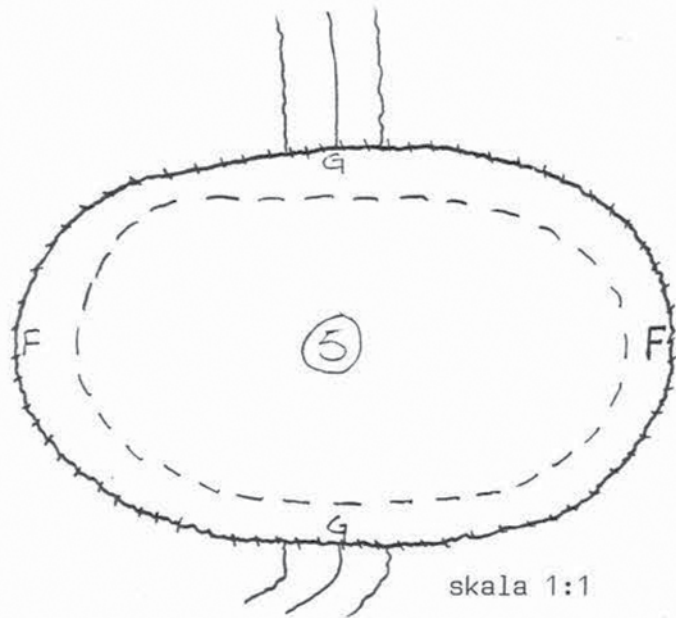

BILD 1
HÄLLAPP

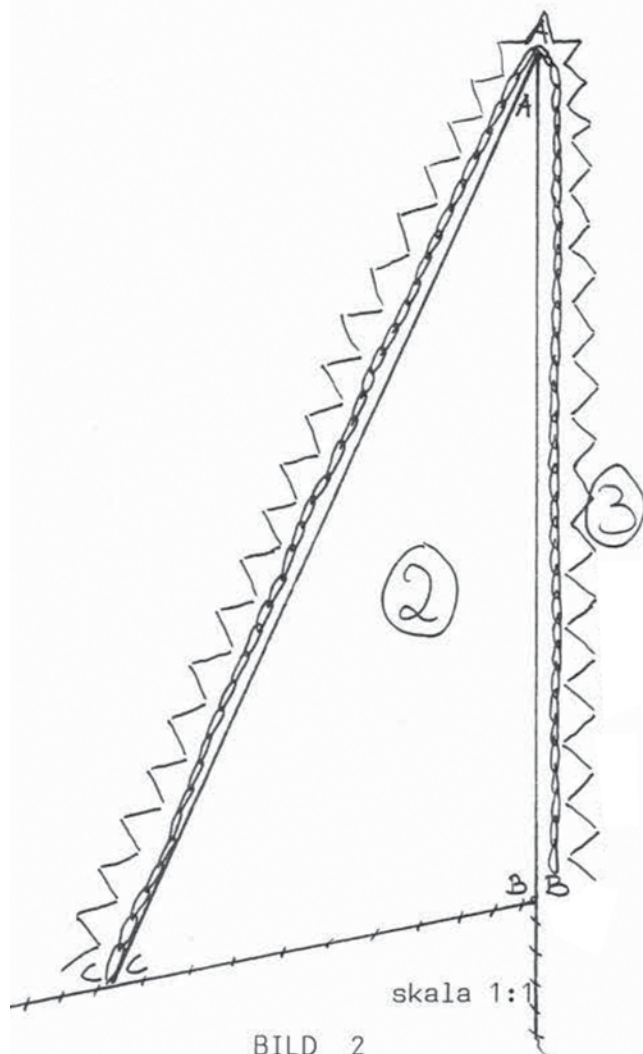

BILD 2
KIL

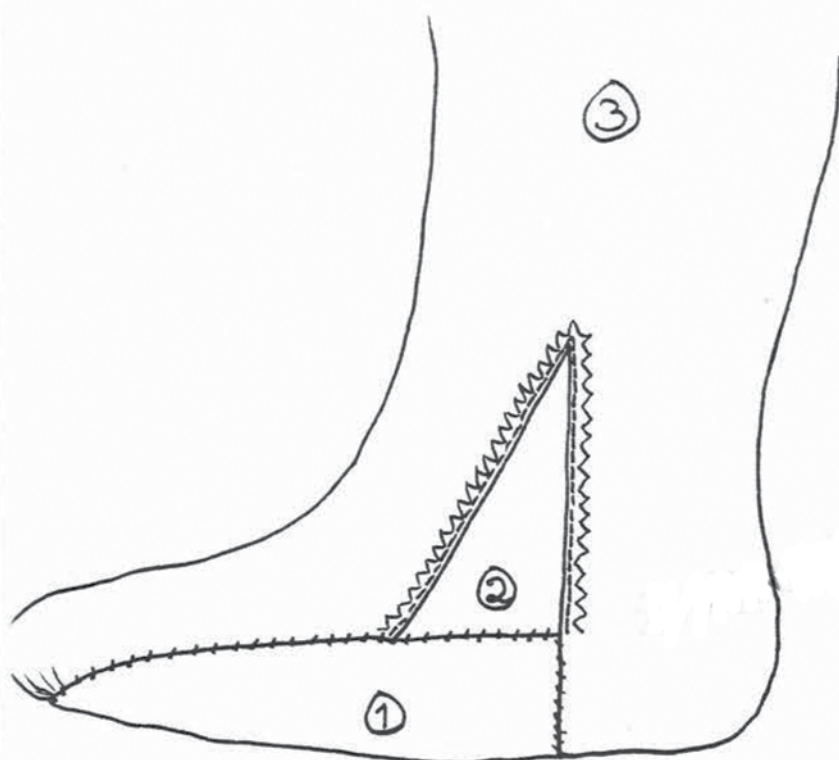
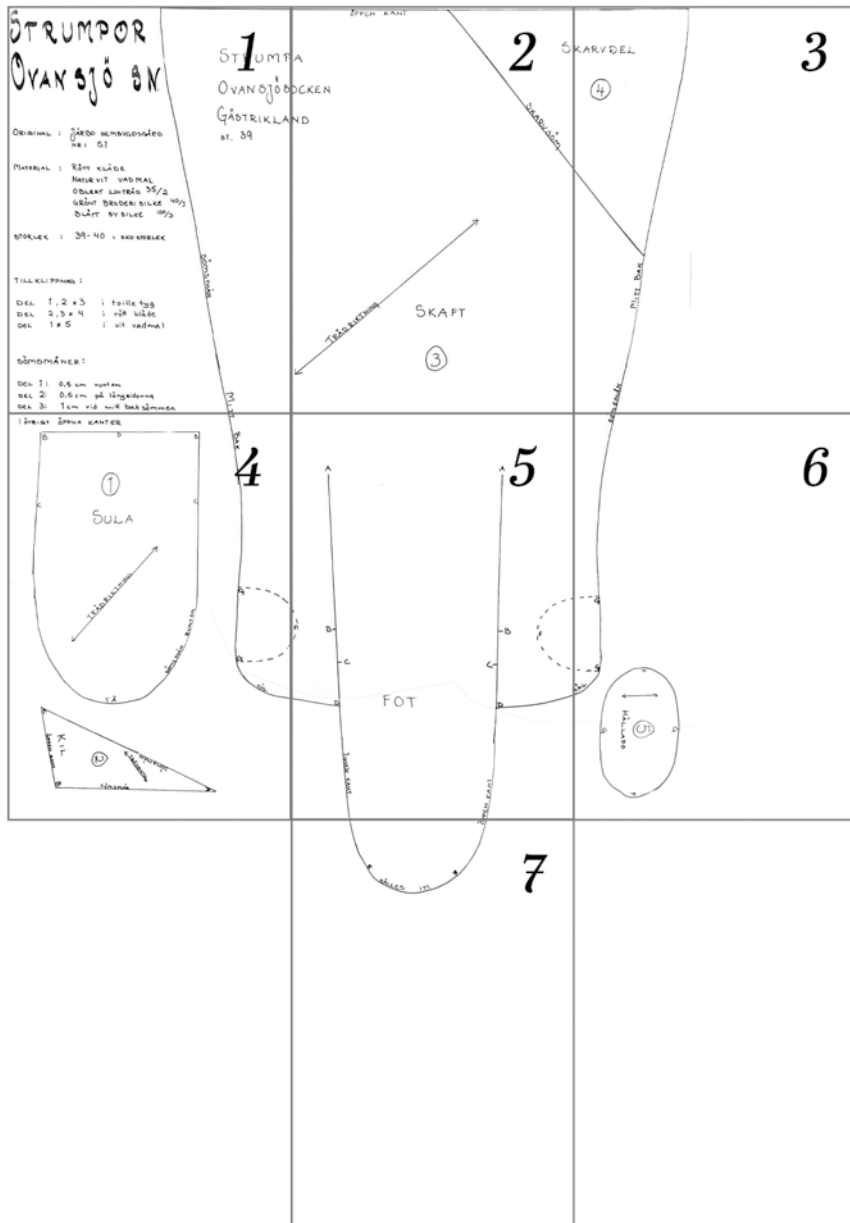
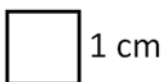

BILD 3
FÄRDIG STRUMPA
skala 1:2

STRUMPOR

ÖVANSJÖ SN.

ORIGINAL : JÄRBO HEMBYGDSGÄRD
NR: 51

MATERIAL : RÖTT KLÄDE
NATURVIT VADMAL
OBLEKT LINTRÅD 35/2
GRÖNT BRODERI BILKE 40/3
BLÅTT BY BILKE 100/3

STORLEK : 39-40 i BKO STORLEK

TILLKLIPPNING :

DEL 1, 2 & 3	i toile tyg
DEL 2, 3 & 4	i rött kläde
DEL 1 & 5	i vit vadmal

SÖMSMÅNER:

DEL 1:	0,5 cm runtom
DEL 2:	0,6 cm på långsidorna
DEL 3:	1 cm vid mitt baksömmen

STRUMP

ÖVANSJÖS

GÄSTRIKLA

ST. 39

SÖMSMÅN

MITT

ÖPPEN KANT

S:

A

OCKEN

ND

SKARVSÖM

TRÅDRIKTNING

SKAFT

3

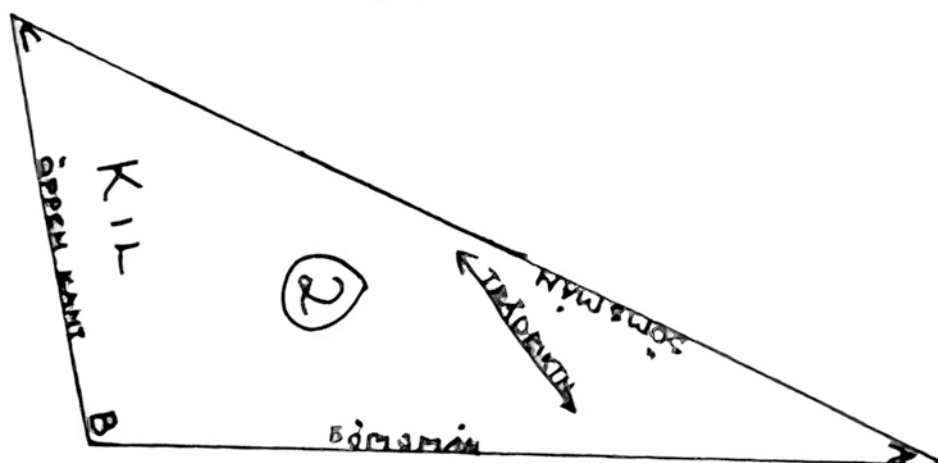
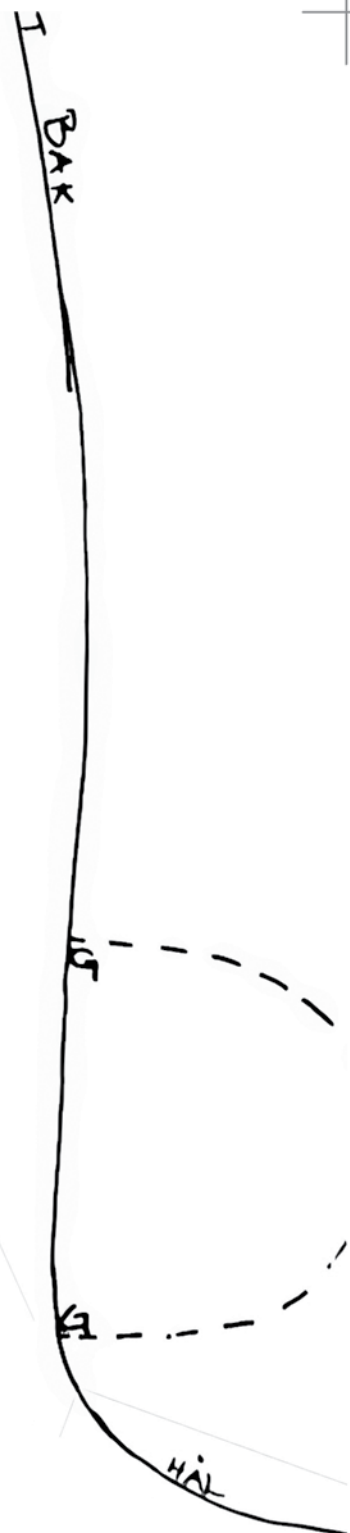
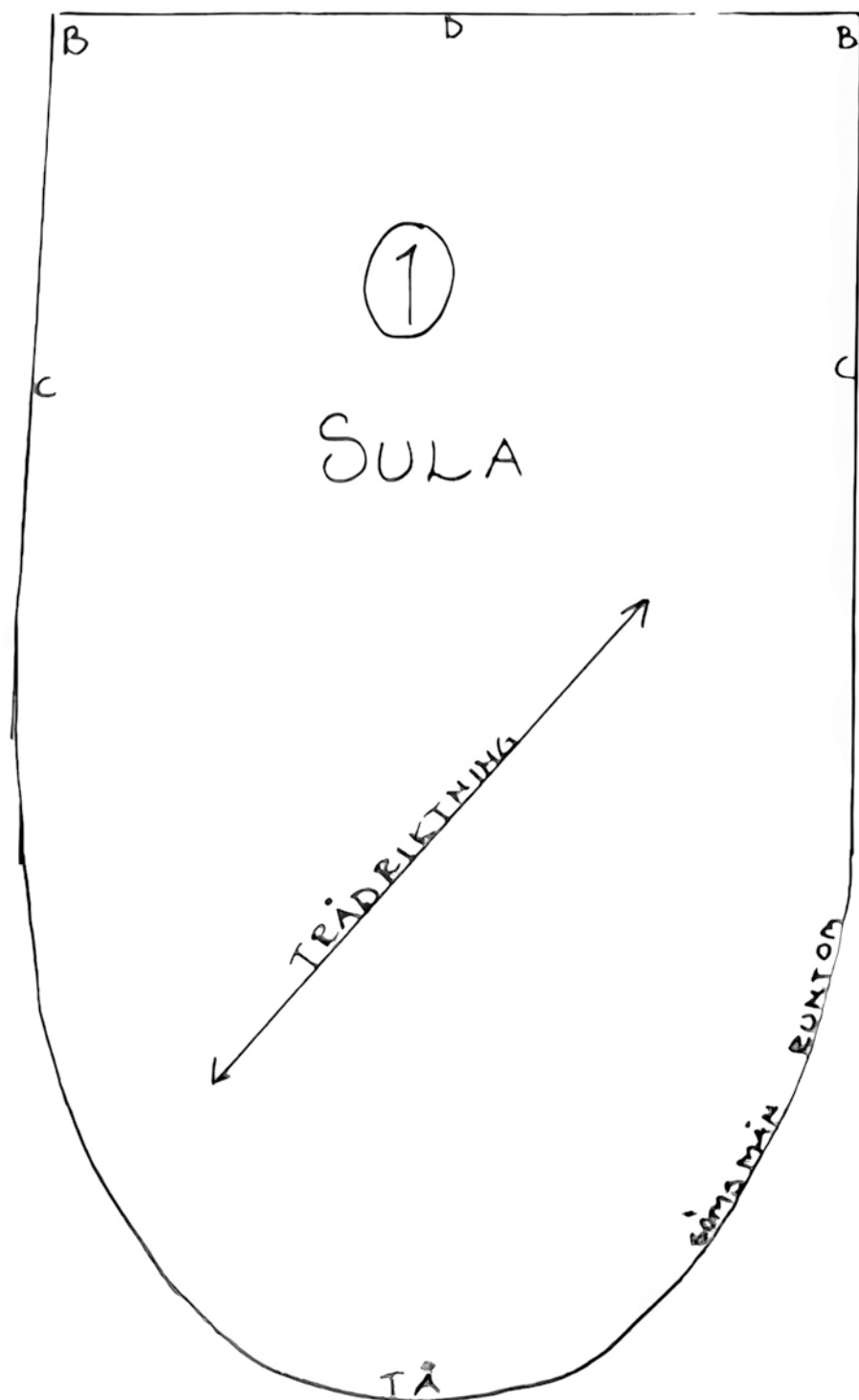
KARVDEL

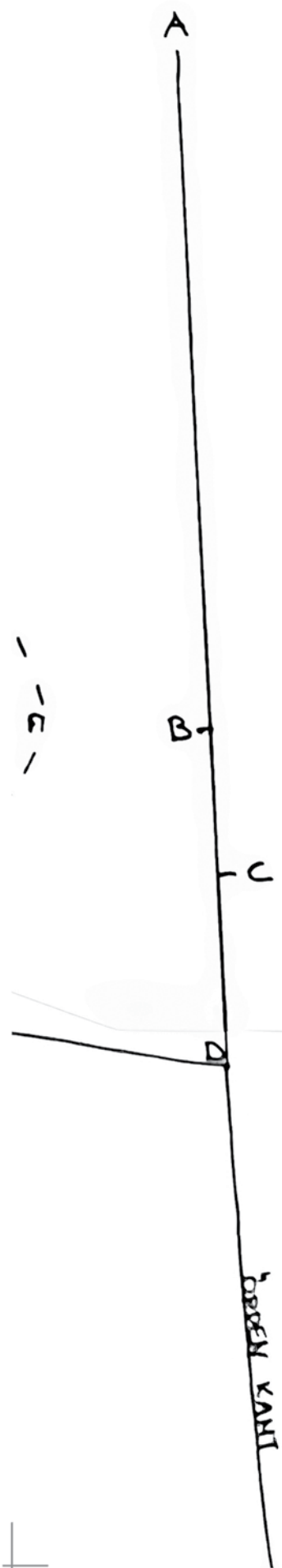
4

MITI BAK

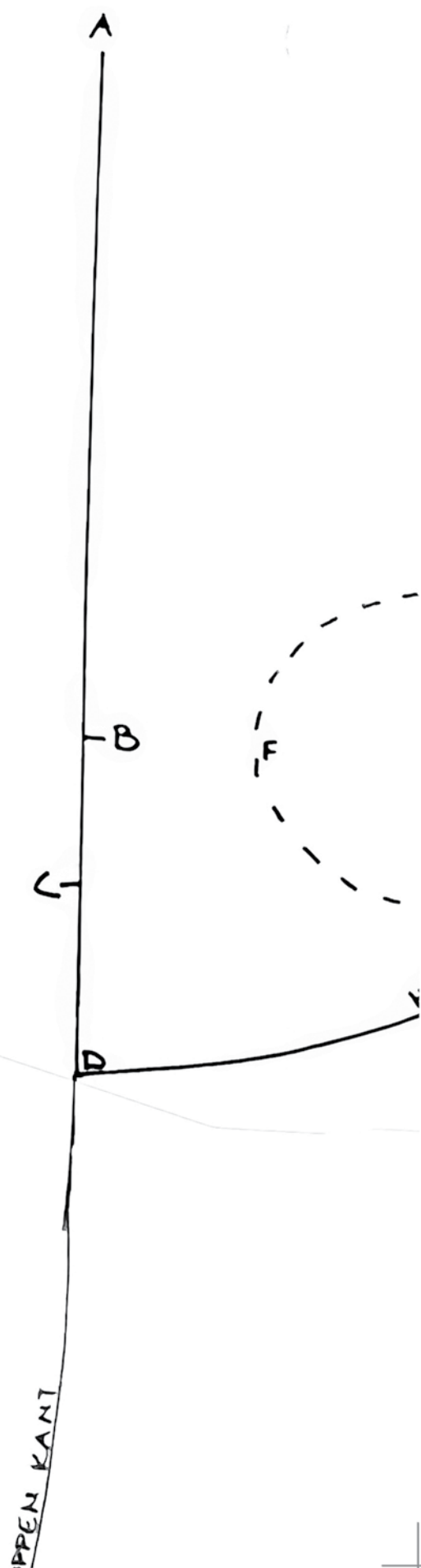
MSMDN

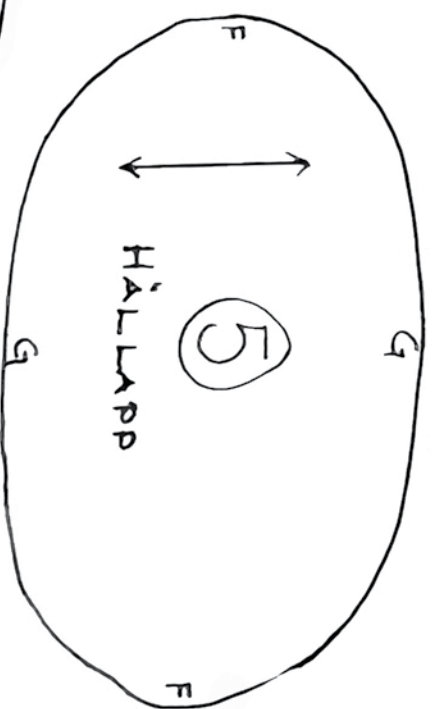
1 ÖVRIGT ÖPPNA KANTER

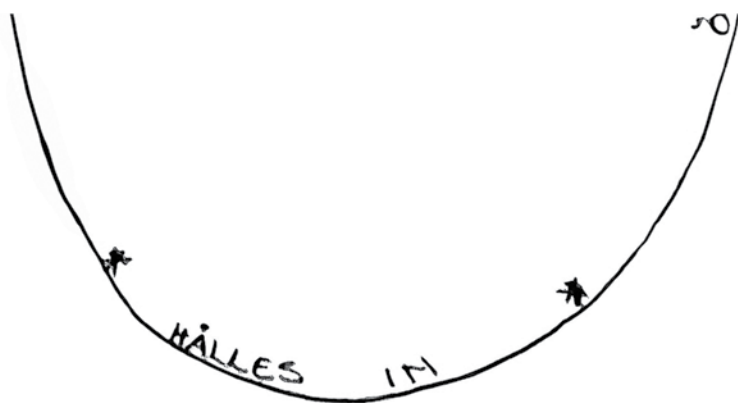

FOT

60

Ej i skala